

ÁLLATKERTI ISMERŐSEINK

Afrikai emlősök

25 db színes diaposztív

Összeállította és írta: Walla Gézáné

Lektorálta: dr. Vízy Istvánné

Magyar Diafilmgyártó Vállalat
Budapest

A bemutatott képeken csak néhány jól ismert vagy egy-egy ritka állatot láthattunk Afrika természeti kincseiből. Mégis általános képet alkothatunk az egzotikus földrész világáról, amelynek változatos vegetációjában nagyon sok fajta állat él és folytatja küzdelmét a létért, mert az említett rezervátumok csak az ember pusztításával szemben nyújtanak védelmet. De a fajoknak fenntartásukról maguknak kell gondoskodniuk.

1. Afrika! E kontinens északi részén már az ókorban is virágzó kultúra volt. Mögötte sivatagok, szavannák és titokzatos dzsungel terültek el, ahová csak az új idők bátor kutatói mertek behatolni. Gazdag állatvilágát később felderítők vadászták és harácsolók irtották, ezért az állatok megmentésére rezervátumokat létesítettek.

E sorozatban Afrika különböző területeiről mutatunk be emléksöket 25 színes képen.

2. Az egyiptomi ugróegér mulatságos külsejű kis állat. A sivatagi homokhoz hasonló színű bundáscskával borított testéből, illetve fejéből nagy sötét szemek állnak ki. Hosszú hátsó lábaival szemben mellső lábai alig vehetők észre és ugrálás közben a farkára támaszkodva egyensúlyoz. Főleg növényevő.

3. A dzsungel és a mesék állatvilágának „királya”, az oroszlán. Ez a nagymacska-félék között is legnagyobb állat az erő és a méltóság jelképévé vált. Félelmetes hangja menekülésre jelent riadót az őserdő többi vadjának. A hím hatalmas sörényével impozáns jelenség. Testhossza majdnem 2 m, magassága 1 m.

4. „Lakoma után édes a pihenés!” – Nőstény oroszlán. – Az oroszlánok napnyugta után indulnak vadászatra. Üldözöbe vett áldozatukra ráugranak, hatalmas mancsukkal leterítik és félelmetes fogazatukkal marcangolni kezdik. A zebrát, antilopot, gazellát, zsiráfot éppúgy kedvelik, mint a vaddisznót.

5. Nagymacska-féle a leopárd is, bár termetre kisebb mint az oroszlán. Feltűnő mintás, szép szőrzetével hívja fel magára a figyelmet. Vadászatra – az oroszlánhoz hasonlóan – szintén alkonyatkor indul és „étlapja” is azonos. Fára hihetetlen ügyességgel kapaszkodik és szükség esetén úszik is.

6. A foltos hiéna külseje a kutyáéra, fogazata a macskáéra emlékeztet. Hallása, szaglása kitűnő. Messziről megérzi a dögszagot és a jóllakott nagyvadak után a maradványokért ezek az állatok egymással is összeverekednek. Alapjában véve falánkságukkal a nagytakarítást végzik el

a trópusi hőségben oszlásnak indult állati tetemeken. Bir-
kanyájak megtámadásától sem riadnak vissza.

7. A foltos hiéna gyengébb társa, a csíkos hiéna. Külseje
nemcsak a csíkozás miatt eltérő, hanem ún. hátsőrényt is
visel. Napközben elrejtőzik, csak alkonyatkor néz élelem
után. Annyira tolakodó, hogy még a falvakba is bemerész-
kedik.

8. Kedves és mulatságos játékszer külseje van a sivatagi
rókának. A kutyafélék családjába tartozik. Testmagassága
kb. 20 cm, divatosan „mini-rókának” is nevezhetnénk.
Óriási fülkagylóival a legkisebb zörejeket is felfogja, így
szerez tudomást táplálékának, az apró rágcsálóknak, csi-
gáknak, rovaroknak a jelenlétéről.

9. Az afrikai sztyeppek lakója ez a cibetmacska-féle, hiva-
talos nevén párducgenetta. A párducnál jóval kisebb és
veszélytelenebb. Főleg baromfitolvajlásból és patkánypusz-
tításból él.

10. A cibetmacska-félékhez soroljuk a mungót. A mérges-
kígyókat és a patkányokat is felfalja. Ám e hasznos tevé-
kenysége mellett nem restell háziszárnyasokat is lopni.
Testhossza a farokkal együtt kb. 1 m, magassága alig 20
cm. Családi kötelékben él.

11. A gepárd csak nagyon felületes szemlélésnél hasonlít
a leopárdra. Testalkata kisebb és aránytalanabb. Feje – a
hosszú lábához és megnyúlt testhez viszonyítva – kicsi.
Szelídített példányait kutyaként tartják és vadásznak vele.

12. Az ormányosok rendjébe tartozik az elefánt. Az afrikai
elefánt az indiaitól könnyen megkülönböztethető. Testal-
kata, agyari és legyező alakú fülei nagyobbak. Magassá-
ga a 3m-t is eléri, súlya elképzelhető, ha eláruljuk, hogy
az újszülött súlya is egy mázsa. Az ormány szagló- és
egyben tapintószerve, de ezt használja víz felszippantására,
táplálékának kitépésére és felemelésére. Külsejét a 4 m-re
is megnövő agyarak még félelmetesebbé teszik. Az afrikai
elefánt vad, míg indiai testvérét munkára fogják. Kizáró-
lag növényevő állat.

13. Az orrszarvúak között több fajt különböztet meg a természetudomány. Afrikában a fekete orrszarvú a legismeretebb. Közös sajátosságuk, hogy lábaikon három-három ujj van. Otromba külsejük és a szarvuk ijesztő látványt nyújt, holott veszedelmessé csak akkor válnak, ha megijednek vagy felingerlik őket. Súlyuk 2000 kg körüli. Az orrszarvú is növényevő állat.

14. Íme, az oroslán és a leopárd egyik tápláléka: a lófélek családjába tartozó zebra. Jellegzetes, csíkos szőrzete miatt tigrislónak is nevezik, bár hosszú fülei és a hangja a számárra emlékeztet. Félénk, növényevő állat.

15. A víziló testalkata a disznóéhoz, feje inkább a lóéhoz hasonlít. Száját hatalmasra tátva, agyaráit félelmetes fegyverként használja, amelyek még a krokodil páncélján is áthatolnak. Csapatosan, naphosszat a vízben tanyázik, vízi- és szárazföldi növényekkel táplálkozik. Súlya a 2 tonnát is elérheti. Alapjában véve békés természetű, lusta állat.

16. Különleges külsejű a párosujjú patások közé tartozó zsiráf. Vállmagassága „csak” 3 m körüli, feje hosszú nyakán 5–6 m magasságban imbolyog. Rövid törzséhez képest a lába hosszú. Erre futáskor nagy szüksége van, amikor az őt megkívánó oroslán vagy leopárd elől kell menekülnie. Növényevő, kérődző faj.

17. A párnástalpú tevék afrikai képviselője a vadon élő, egypúpú fajta kipusztult. Ma tenyésztik, bár a teherautók és repülőgépek világában teherhordó jelentőségük csökkent. A sivatagi nomád népek mégis háziállatként tartják, tejét fejik, szőrét feldolgozzák, húsát eszik és trágyájával fűtenek. Táplálkozási szempontból rendkívül igénytelen állat. Minden cserjét, kórót megeszik, és ha egyszer teleitta magát vízzel, 5–6 napig is kibírja itatás nélkül. A púpjában felhalmozott zsír lebontásakor szervezetében víz is szabadul fel. Ezért használták a sivatag „hajójaként”.

18. A nagykudu az Afrika-vadászok álma. Nagy és súlyos testű antilopfaj. A bika majdnem ló nagyságú. Figyeljük meg szép, csavaros szarvát, amelytől a kudu tehenet a természet megfosztotta. Vízközelben, dombos vidéken él.

19. A nagyantilopok családjába tartozó passzán ma már nagyon ritka állat. Szarvai szép ívben, szinte a hátára borulnak. E faj nőstényei is viselnek szarvakat.

20. A legnagyobb termetű afrikai bivaly a kafferbivaly. Jellegzetes a két szarv között a homloktáji domborodás, amit az afrikai vadászok találóan „sisak”-nak neveznek. Félelmetes vad.

21. A sörényes kecskét afrikai turnak is nevezik. Jellegzetessége a nyak alatti mellsörény, amely majdhogya kötényszerűen a lába egy részét is takarja. A bak túlkös szarvai a nőstényénél nagyobbak.

22. A barázdált arcú páviánok között a mandrillus hímre bőségesen pazarolta a természet a színeket. Tarkasága mellett külseje mégis elriasztó. Feje otrombán nagy, teste izmos, természete harcias. Az őserdők lakója, tápláléka gyökér, hagyma, amely után a kövek között kutat, matat.

23. A keskenyorrú majmok közé tartozik a galléros pávián. A hegyes, sziklás vidékeket kedveli. Hordában, s ezen belül családokban élnek, amelyet a hím ural. Egymással is viszálykodó, marakodó állatok. Érdekes, hogy a régi Egyiptomban szent állatnak tekintették.

24. A gorilla a ma élő emberszabású majmok között a legnagyobb. Egy jól fejlett hím a 2 m magasságot és 250 kg súlyt is eléri. A földön él, de éjjelre a fákon épít magának fészket. Növényekkel, gyümölcsökkel táplálkozik.

25. A gorilla kisebb termetű rokona a csimpánz. Tápláléka szintén növény és gyümölcs. Mint a gorillák, a csimpánzok is magas fán építenek maguknak alvóhelyet. Hordában élnek és a „családfő” vigyáz a hordára. Igen mozgékony, okos, ügyes állatok. Utánzási készségük páratlan. Ki ne ismerné a veszprémi állatkert Misi csimpánzának teljesítményeit, vagy a televízió műsorában szerepelt Judy nevű csimpánz „filmsztárt”?

